

Fővárosi Ítéltábla

4.Pf.20.076/2023/4.

A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (cím) által képviselt az Ügyész (cím1) felperesnek a Szatmári-Margitai Ügyvédi Iroda (cím8 ügyintéző: alperesi jogi képviselő neve ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím2.) alperes ellen, általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2022. november 3. napján kelt ügyszám1/31. számú ítélete ellen, az alperes által 34. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az illeték megfizetésére kötelező rendelkezés szerint fizetendő összeget e határozat meghozatalának napját követő 60. (hatvanadik) napig kell az alperesnek teljesítenie a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes személyegyéb1 kereskedelmet és egyéb1javítást végző gazdasági társaság, gazdasági tevékenysége keretében a cím9, valamint a cím10 szám alatt márka2 és márka1 márkakereskedést és márkaszervízt működtet, melynek során többek között új márka2 és márka1 egyéb1veket értékesít, szolgáltatási szerződéseket köt márka1 és márka2 egyéb1vek szerződéses jótállásának meghosszabbítására, illetve kiterjesztésére, valamint szervízszerződést nyújt az ügyfelek megrendelése alapján. Az alperes a szerződések megkötése során az általános szerződési feltételeket tartalmazó blanketta szerződéseket használ.

[2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a márka1 adásvételi szerződés új egyéb1re 1. számú mellékletének és a márka2 adásvételi szerződés új egyéb1re 1. számú mellékletének 2.1. pontja tisztességtelen, mert a szerződésmódosításra okot adó körülmények nem tételesen meghatározottak, a fogyasztó számára nem átlátható, hogy mely körülmények felmerülése esetén összességében milyen többletfizetési kötelezettségek keletkezhetnek. Emellett a kikötés a szerződésmódosítás körében kizárólag a fogyasztó számára

kedvezőtlen körülmény beállta esetén, kizárólag a fogyasztó hátrányára teszi lehetővé a szerződés módosítását, ezen túlmenően pedig nem egyértelmű. Kérelme indokául utalt az Európai Unió Bírósága (EUB) C-472/10. számú ítéletére, valamint a Kúriának a fogyasztói kölcsönszerződésben a pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről szóló 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6.e) pontjára, kiemelve, hogy a PK véleményben megfogalmazott jogkövetelmények nem csak kölcsönszerződésre vonatkoznak. Az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatban hivatkozott továbbá a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban írtakra is. A kikötés sérti a tételes meghatározás elvét, nem felel meg az átláthatóság követelményének, megszegi a szimmetria elvét, továbbá az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét is. Mindezekre tekintettel a kikötés tisztességtelensége a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése és a 6:103. § (2) bekezdése alapján is megállapítható.

A márka1 szolgáltatási szerződések általános szerződési feltételei és a márka2 szolgáltatási szerződések általános szerződési feltételei 8. pontjának, a márka1 általános szervizellátási feltételek és a márka2 általános szervizellátási feltételek 8. § 6. pontjának támadott szövegrészével kapcsolatban előadta, hogy e rendelkezések korlátozzák a fogyasztó rendes bírósági úton rendelkezésre álló igényérvényesítési lehetőségeit, a feltétel a hatáskörtől függően a Budai Központi Kerületi Bíróság, illetve a Székesfehérvári Törvényszék kizárólagos illetékességét köti ki. E rendelkezések a Ptk. 6:104. §-ának (1) bekezdés i) pontja alapján tisztességtelenek.

Kérte továbbá a bíróság által megfogalmazott közlemény közzétételére kötelezni az alperest.

[3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint a támadott feltételek nem tisztességtelenek. Az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatban kiemelte a tanács 93/13. EGK irányelvének 3. § (1) bekezdésében foglaltakat. Hangsúlyozta, hogy a szerződésben jelentős egyenlőtlenség nem áll fenn, az egyszerűen, érthető nyelven került megfogalmazásra és megfelel a C-472/10. számú ügyben megfogalmazott követelményeknek, továbbá a 2/2012. PJE határozatban írtaknak is. E kikötések tartalma a szerződéskötéskor világos és érthető volt, ezáltal a tisztességtelenségük nem állapítható meg. Utalt az általa fogadosított gyakorlatra is. Teljesítette a C-92/11. számú ügyben írt elvárást is, ugyanis a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés körülményeit a fogyasztó megismerhette.

Az illetékességi kikötés tisztességtelenségével kapcsolatban azzal érvelt, hogy a Pp. 27. § (1) bekezdése engedélyezi az illetékesség kikötést. A fogyasztó érdekét szolgálja, hogy az ügyek koncentrálásával az adott bíróságon az egységes gyakorlat kialakulhasson. A székhelye és a megjelölt bíróságok közötti út nem jelenthet jelentős anyagi megterhelést a fogyasztó számára.

[4] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy az alperes által alkalmazott márka1 adásvételi szerződés új egyéblre 1. számú melléklete és a márka2 adásvételi szerződés új egyéblre 1. számú melléklete elnevezésű blanketta szerződések alábbi kikötései (2.1. pont) az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelenek:

A Vevő kifejezetten tudomásul veszi és elfogadja azt, hogy a egyébl vételára magasabb lehet a VÉTELÁR, FIZETÉSI FELTÉTELEK, ELŐLEG részben meghatározotknál, amennyiben

a Listaár az Adásvételi Szerződés aláírása és a egyéb1 Vevő részére történő birtokba adása között, valamely alábbiakban felsorolt ok miatt megváltozik:

(i) a egyéb1nek Magyarországra történő behozatalát (vámkezelését) vagy értékesítését terhelő, vagy egyébként az eladó tevékenységét érintő valamely vám, adó vagy egyéb, a egyéb1 bekerülési költségét közvetlenül érintő közteher növekedése,

(ii) az Eladó érdekkörén kívül eső olyan esemény következik be, amely az Eladónak a egyéb1 beszerzéséhez kapcsolódó költségeit növeli, ideértve a gyártó vagy az importőr által elhatározott áremelést is, vagy bármilyen, ilyen hatással járó intézkedést.

Az áremelés mértéke nem lehet nagyobb, mint a fenti körülmények által okozott költségnövekedés.”

Megállapította, hogy az alperes által alkalmazott márka1 szolgáltatási szerződések általános szerződési feltételei és a márka2 szolgáltatási szerződések általános szerződési feltételei 8. pontja: joghatóság és alkalmazandó jog - alábbi kikötése az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelen:

„... ennek eredménytelensége esetére kikötik a Budai Központi Kerületi Bíróság, illetve a Székesfehérvári Törvényszék kizárólagos illetékességét.”

továbbá a márka1 általános szervizellátási feltételek és a márka2 általános szerviz ellátási feltételek 8. § 6. pontjának alábbi rendelkezése az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelen:

„... a felmerült vitákra – hatáskörtől függően – a Budai Központi Kerületi Bíróság, illetve a Székesfehérvári Törvényszék kizárólagosan illetékes.”

Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket 2021. szeptember 14-ig napjaik már teljesítettek.

A bíróság kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 30 napon belül lap1 című hivatalos lapjának nyomtatott és internetről letölthető számában (kiadó: cég1), valamint lap2 című lapjának nyomtatott és internetről letölthető számában (egyéb2 megbízásából kiadja név1) saját költségén tegye közzé a bíróság által megfogalmazott közleményt és döntött a perköltség viselése tárgyában is.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében azt a megállapítást tette, hogy a perbeli szerződésekben foglalt rendelkezések a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:77. § (1) bekezdése alapján általános szerződési feltételnek minősülnek, míg a felperes a 6:105. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogosult a jelen közérdekű kereset megindítására.

A márka1 és márka2 új egyéb1 adásvételi szerződésnek 1. mellékletének (márka1 ÁSZF és márka2 ÁSZF) a vételár fizetési feltételek rendelkezéseit vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy az alperes által előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételek sértik az egyértelműség, a tételes meghatározás, a szimmetria és az átláthatóság elvét. A kifogásolt rendelkezések a egyéb1re létrejött adásvétel és a vételár kifizetése közötti időszakban az alperes által egyoldalúan módosítható szerződéses kikötéseket és ezek okait nem teljes körűen határozzák meg. Nem tekinthető tételesen meghatározottnak az „egyéb egyéb1 bekerülési költségét érintő köztehernövekedés”, mivel az „egyéb” kategória olyan széles módosítási jogot biztosít az alperes részére, amelyet a fogyasztó előzetesen nem tud felmérni, az számára nem átlátható; a fogyasztó előre nem tudja, milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására. A feltételben

felsorolt indokok között számos beazonosítható és jogszabályváltozás folytán létrejövő költségnövelést eredményező tétel is szerepel.

Vizsgálta e szerződéses pontot a 2/2012. PK vélemény 6. pontjában foglalt iránymutatás szerint. Megállapította, hogy e kikötések sértik az átláthatóság, a tételes meghatározottság elvét egyaránt. Az ilyen szerződésmódosítás a fogyasztó részére nem világos, nem egyértelmű, annak okai és az általa létrehozott költségnövekedés nem egyértelműen meghatározott és nem átlátható. Sérti továbbá e kikötés a felmondhatóság elvét, mivel nem biztosít a szerződésmódosítás bekövetkezte esetére a fogyasztó számára felmondási jogot. Sérti a szimmetria elvét is, mivel ha a szerződésben írt valamely körülmény csökkenne vagy az eladó érdekkörén kívül olyan esemény következne be, amely a beszerzéshez kapcsolódó költséget csökkenti, nem ad módot arra, hogy a fogyasztó javára a bekövetkező feltételváltozás hatása érvényesítésre kerüljön.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg azt az alperesi érvelést, miszerint a vele szerződött felek az általános szerződési feltételekben foglalt kikötéseket elfogadták és közösen kívántak a Ptk. diszpozitív szabályaitól eltérni, hogy az tartalmilag arra való hivatkozás, hogy e rendelkezések egyedileg megtárgyalásra kerültek és így a Ptk. 6:77. (1) bekezdése alapján nem minősülnek általános szerződési feltételnek. A Ptk. 6:77. § (2) bekezdésére, illetve a 2/2011. PK vélemény 2. pontjára figyelemmel kétséget kizáró módon az alperesnek kellene bizonyítania, hogy a szerződéskötést megelőzően, illetve annak során biztosították, hogy a szerződés tartalmát a fogyasztó befolyásolhatja, és ő ezzel a lehetőséggel nem élve fogadta el a feltételt. Kiemelte, hogy a vélelem megdöntése a tisztességtelen általános szerződési feltétellel kapcsolatos közérdekű kereset kapcsán indult perben fogalmilag kizárt, ugyanis azt kellene bizonyítani, hogy kivétel nélkül minden vele szerződő fél érdemben befolyásolhatta a vitatott kikötés tartalmát, melyre nincs mód (BH.2014. 83.). A kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság megállapította e kikötések tisztességtelenségét a Ptk. 6:102. § (1) és 6:103. § (2) bekezdése alapján.

Az illetékességi kikötéssel kapcsolatos feltétel vonatkozásában nem osztotta az alperes védekezését, ugyanis nincs helye olyan illetékességi kikötésnek, amely kizárja a fogyasztó jogát ahhoz, hogy a saját belföldi lakóhelye szerinti illetékes bíróság előtt érvényesítse igényét [Pp. 28. § (1) bekezdés d) pont]. A perbeli esetben nem a kikötött bíróságok és az alperes székhelye közötti út távolságát kell összevetni, hanem az egyes fogyasztó lakóhelye és a kikötött bíróság közötti távolságot, ugyanis a fogyasztó által indítványozott ilyen perben az illetékes bíróság a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróság lesz. E kikötések korlátozzák a fogyasztó rendes bírósági úton rendelkezésre álló igényérvényesítési lehetőségét, így a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja alapján tisztességtelenek. Sértik továbbá a tételes jogi szabályozás elvét, így a Ptk. 6:59. § (2) bekezdésében írtakat is. Az alperes által alkalmazott kizárólagos illetékességet előíró szerződési kikötés a Pp. 27. § (5) bekezdésébe ütközik, ezért a kikötés semmis.

[6] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Indokául előadta, hogy a bíróságnak a jelen ügyben a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, az Európai Közösségek Tanácsa 93/13. EKG irányelve alapján kell eljárni, így a 3. cikk (1) bekezdése sem hagyható figyelmen kívül. Utalt a Kúria a BH2019. 228. számú eseti döntésében felhívott C-415/11. számú döntésre is. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az ÁSZF egészét, csupán annak kiragadott rendelkezéseit, miközben a fogyasztó rendelkezésére áll a feltétel alapján az elállási jog. Továbbra is fenntartotta álláspontját, miszerint jelentős egyenlőtlenség nem áll fenn a szerződések kapcsán; az elsőfokú bíróság az

e körben tett bizonyítási indítványát elutasította. Szerinte a szerződésekkel kapcsolatos ügykezelést vizsgálni kellett volna. Rámutatott, hogy a szerződés tervezete megfelel az irányelv preambulumban foglaltaknak és eleget tett a megismerhetőség követelményének is. E feltételek világosak és érthetőek, e körben utalt az EUB C-92/11. számú ügyének 44. pontjában írtakra. Álláspontja szerint a fogyasztó egyértelműen és érthető kritériumok alapján tudja beazonosítani az esetleges növekedések (vám, adó, közteher) indokát, mivel azokat jogszabályok határozzák meg. E körben hivatkozott a 2/2014. számú PJE határozat III. pontjában foglaltakra.

Az illetékességi kikötéssel kapcsolatban kifejtette, hogy a fogyasztók tudják igényeiket rendes bíróság útján érvényesíteni, ugyanis a szerződések nem a választott bírósági eljárást kötik ki. Kiemelte, hogy a bíróság a perfelvételi tárgyaláson nem tett a bizonyítással kapcsolatos kioktatást a fogyasztó lakóhelye és a kikötött bíróság közti távolságra vonatkozóan.

A jogi képviselője munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint áfával növelt összegben kérte megállapítani.

[7] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte az esetlegesen felmerülő perköltség megfizetésére pedig az alperest kérte kötelezni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okiratoknak az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatok tartalmával összhangban helytállóan állapította meg a tényállást, melyből levont jogkövetkeztetése is helytálló.

Kiemelte, hogy a Ptk. 6:102. § (2) bekezdése tartalmazza azokat a szempontokat, amelyeket az általános szerződési feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor a bíróságnak vizsgálnia kell. Az általános szerződési feltételek tisztességtelensége jogi és nyelvtani értelmezési kérdés, nem igényli a klasszikus értelemben vett bizonyítási eljárás lefolytatását a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése szerinti esetben sem, ugyanis a vállalkozás szerződéskötési gyakorlatának kérdése közérdekű perben irreleváns, továbbá az egyedi megtárgyaltsággal kapcsolatos jogszabályi vélelem megdöntésére közérdekű perben nincs lehetőség. A Ptk. 6:103. § (2) bekezdésében írt esetkörben a bíróságnak nincs mérlegelési jogköre, a jogszabály nevesíti a tisztességtelenné minősítés feltételét. Közérdekű perben a Ptk. rendelkezései szerint a szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapításához nem szükséges bizonyítási eljárást lefolytatni, e körben utalt a BDT2011. 2502. indokolásában foglaltakra, valamint a Fővárosi Ítéletábra 20.Gf.40.2052/221/20-II. számú ítéletére. Mindezekre tekintettel helyesen járt el az elsőfokú bíróság, mikor az alperes által felajánlott bizonyítást mellőzte, annak indokát pedig ítéletében megadta.

A támadott szerződési feltétel nem egyértelműen és érthetően került megfogalmazásra, e körben hivatkozott a Fővárosi Ítéletábra 14.Gf.40.135/2021/6. számú döntésére.

Rámutatott, hogy a szerződés aláírása - melynek melléklete az ÁSZF - nincs kapcsolatban a szerződési feltételek érvénytelenségének kérdésével és ebben a kontextusban az is irreleváns, hogy a fogyasztó tudott-e az ÁSZF-ről vagy sem.

Álláspontja szerint a jelen esetben nem a főszoolgáltatást megállapító rendelkezés a kereset tárgya és nem is a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési feltételek, hanem a megállapított szolgáltatás mértékének utólagos egyoldalú növelését lehetővé tétele, amelynek tisztességtelensége vizsgálható. Megítélése szerint a kikötés nem egyértelmű, tehát ha tartalma szerint mégsem lehetne vizsgálni a kikötés tisztességtelenségét a nem egyértelmű mivolta miatt igen.

Irrelevánsnak tekintette, hogy a fogyasztó rendelkezésére áll a feltétel alapján az elállási jog, az a feltétel tisztességtelenségi okának jogszabályi hivatkozása alapján nem bír jelentőséggel.

Hangsúlyozta, hogy az illetékességi kikötés tisztességtelensége tekintetében a kialakult bírói gyakorlat egységes (Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.135/2019/5/I.), mint ahogy a válasziratában arra már hivatkozott.

A bizonyítási kioktatás hiányára történő alperesi hivatkozással kapcsolatban megjegyezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása [54] a távolság meghatározása módja vonatkozásában tett megállapítást.

[8] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[9] A fellebbezés nem alapos.

[10] A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt arra kíván rámutatni, hogy az alperes a fellebbezésében tévesen hivatkozott arra, miszerint a jogvitát a másodfokú bíróságnak az Irányelv alapján kell elbírálnia. Az irányelv ugyanis nem horizontális, a jogalanyok életviszonyait, magatartását szabályozó, és ez által a közöttük felmerülő jogvitákban közvetlenül alkalmazandó, hanem vertikális, a tagállamokat mint jogalkotókat kötő normákat tartalmaz. Ebből fakadóan a jelen jogvitát is a nemzeti jog, a felperes jogállításaiban szereplő Ptk. rendelkezések alapján kell elbírálnia a bíróságnak. A tisztességtelen általános szerződési feltételek érvénytelenségének szabályait a Ptk. az Irányelv rendelkezései alapulvételével szabályozza. Az Irányelv rendelkezései így közvetlenül kizárólag abban az esetben kerülhetnek alkalmazásra, ha azokkal ellentétben állna a nemzeti jogszabály rendelkezése.

[11] A fellebbezésben felhívott és a perbeli esetben is irányadónak tekintett BH2019.288. számú eseti döntésében a Kúria - többek között - rámutatott arra, hogy az eljáró bíróságnak a döntése meghozatala során az EUB határozataira is figyelemmel kell lenni. Az EUB állandó ítélkezési gyakorlata szerint a hatásköre kiterjed az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében és az Irányelv mellékletében szereplő „tisztességtelen feltétel” fogalmának értelmezésére, a szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelése során figyelembe veendő szempontrendszer megállapítására. Az EUB az alperes által is hivatkozott C-415/11 számú ügyben azt az iránymutatást adta, hogy a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok értelmezése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben (68. pont). Annak megállapításához pedig, hogy az egyenlőtlenséget „a jóhiszeműség követelményével ellentétben” idézték-e elő, meg kell vizsgálni, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy utóbbi az egyedi tárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt (69. pont).

E követelményeknek az elsőfokú bíróság eleget tett.

[12] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor az alperes szerződéssel kapcsolatos ügykezelésének vizsgálatát és e körben bizonyítás felvételét mellőzte. Az ítéltábla és a Kúria is több határozatában rámutatott, és mindezek alapján egységes és töretlen a bírói gyakorlat abban a kérdésben, hogy az általános szerződési feltételek kidolgozója által folytatott alkalmazási gyakorlatnak a feltételek tisztességtelensége tekintetében nincs jelentősége. Mint ahogy közérdekű perben annak sem, hogy egyes fogyasztói szerződéseknek részévé válik-e vagy sem az általános szerződési feltétel, ugyanis az ítélet erga omnes hatása is csupán a fogyasztói szerződéseknek részévé váló kikötésekre terjed ki [V.ö. Ptk. 6:105. § (1) bekezdéssel]. Ez utóbbival összefüggésben szükségtelenül érvelt az alperes a fellebbezésében, már csak azért is, mert a felperes sem keresetében, sem az eljárás során nem állította, hogy a kérdéses kikötések ne válnának a fogyasztói szerződés részévé (hiszen ez esetben aktív perbeli legitimációja is hiányozna).

[13] A fentiekől eltérő kérdés, hogy a vételár módosulására vonatkozó szerződéses kikötés (márka1 ÁSZF 2.1. pont és márka2 ÁSZF 2.1. pont) olyan, a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési feltételnek minősül-e, amelynek tisztességtelensége a Ptk. 6:102. § (3) bekezdésére figyelemmel csupán akkor vizsgálható, ha nem világos és nem érthető.

Az alperes ellenkérelmében - a 2/2014. PJE határozat 1. pontjának hiányos idézete mellett - tartalmilag azzal védekezett, hogy a kérdéses kikötések tisztességtelensége azért nem vizsgálható, mert azok a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési feltételek, és azok világosak és érthetők. Bár a Ptk. 6:102. § (3) bekezdésére ugyan nem hivatkozott, azonban ellenkérelme tartalma alapján egyértelmű, hogy e jogállításra alapozta védekezését.

[14] Az nem vitás, hogy a vételárnak a szerződés megkötését követő megváltozása olyan ügyleti rendelkezés, amely az egyik fél, a fogyasztó mint vevő szerződésből eredő főszolgáltatásra, a vételárra vonatkozik, egyben meghatározza szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát is. Ugyanakkor az EUB gyakorlata értelmében e kizárás nem alkalmazható a fogyasztónak nyújtandó szolgáltatások díjai módosításának mechanizmusára vonatkozó valamely kikötésre (C-472/10. sz. Invitel ügy [23]), ezért a kikötések tisztességtelensége vizsgálható volt.

[15] Az elsőfokú bíróság a vételár szerződéskötést követő egyoldalú felemelését lehetővé tevő kikötéseket azért minősítette tisztességtelennek, mert azok nem érthetők és világosak, mivel az árváltozásnak nemcsak egyértelműen beazonosítható körülmények esetére, hanem az egyéb, a egyéb1 bekerülési költségét érintő köztehernövekedés esetére is megteremti a lehetőségét. Ez utóbbi pedig olyan széles módosítási jogot biztosít az alperes részére, amelyet a fogyasztó előzetesen felmérni nem tud, az számára nem átlátható, előre nem tudhatja, hogy milyen feltételek esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására. Emellett a tisztességtelenséget alapozza meg a felmondási (helyesen: elállási) jog hiánya, továbbá az is, hogy az oklistában szereplő körülmények kedvező változása a fogyasztó javára nem kerül érvényesítésre.

[16] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontjával és annak indokaival maradéktalanul egyetért, azt megismételni nem kívánja. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel rá kíván mutatni, hogy a fogyasztót megillető elállási jog megléte a szerződéskötést követő, egyoldalú áremelést lehetővé tevő üzleti feltételt nem teszi tisztességgé. A fogyasztó ugyanis azon gazdasági célja megvalósítása érdekében köti meg az adásvételi szerződést, hogy a egyéb1 tulajdonjogát megszerezze. Az őt megillető elállási jognak az egyoldalú áremelésre figyelemmel történő gyakorlása a szerződéssel elérni kívánt gazdasági célt hiúsítja meg, ami pedig a vállalkozásnak és a fogyasztónak a szerződésből eredő jogai és kötelezettségei közötti egyensúly megteremtésére nem alkalmas.

[17] Az alávetéses illetékességre vonatkozó kikötés tisztességtelenségét megállapító ítéleti rendelkezést kizárólag azért támadta az alperes fellebbezése, mert az elsőfokú bíróság a perfelvételi tárgyaláson nem oktatta ki e kérdésben a bizonyításra vonatkozóan.

A Pp. 183. § (1) bekezdése alapján a perfelvétel körében a jogvita kereteit - a bíróság közrehatása mellett – a felek határozzák meg, egyebek mellett a tények megállapításához szükséges bizonyítási indítvánnyal. A bíróság a perfelvétel során a jogvita szempontjából lényeges nyilatkozatok összegzését követően lehetőséget biztosít arra, hogy a felek a perfelvételi nyilatkozataikat előadják, s csupán a szükséges körben hívja fel őket azok előadására. A bíróság az anyagi pervezetés eszközeivel hat közre abban, hogy a felek a perfelvételi nyilatkozatukat teljeskörűen előadják, illetve annak hibáit kijavítsák. A bizonyítás körében kizárólag akkor terheli anyagi pervezetési kötelezettség, amennyiben a perfelvételi nyilatkozat valamely lényeges tény vonatkozásában nem terjed ki a bizonyításra, illetve ha a felek között vitás, hogy valamely tény bizonyítása melyiküket terheli.

A közérdekű keresettel indult perben azonban az illetékességi kikötést tartalmazó üzleti feltétel tisztességtelensége kérdésében nincs ügydöntő jelentősége annak a kérdésnek, hogy az általános szerződési feltételek alkalmazójával szerződő egyes fogyasztók a szerződésben kikötött bíróságok székhelyétől milyen távolságra laknak. Az eljárás absztrakt jellege következtében ennek vizsgálata - hasonlóan a feltételek alkalmazásának gyakorlatához - kizárt. Már csak azért is, mert ahhoz annak maradéktalan bizonyítása volna szükséges, hogy az alperessel az általános szerződési feltételek alkalmazásának kezdetétől a perindításig szerződő olyan fogyasztók lakóhelye, akiknek szerződése még nem teljesült, továbbá mindazon fogyasztóké, akik a jövőben szerződni kívánnak az alperessel, nem esik távolabb a kikötött bíróságok székhelyétől, mint az egyébként a perre a Pp. 25. § (1) bekezdése, 28. § (1) bekezdés d) pontja és nem utolsó sorban 26. § (1) bekezdése alapján illetékes bíróság székhelye. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a távolságok eltérésének meghatározása a jövőben szerződéseket kötő fogyasztók esetében fogalmilag is kizárt.

[18] A kifejtettkre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta az illeték megfizetésére vonatkozó pontosítással.

Az elsőfokú bíróság az alperest terhelő kereseti illeték megfizetése módjáról az ítélet meghozatalának időpontjában alkalmazandó jogszabály alapján helyesen határozott, ezért az elsőfokú ítélet megváltoztatásának nem volt helye. Az elsőfokú ítéletben az alperes terhére megállapított kerteseti eljárási illetékeket - az időközben bekövetkezett jogszabályváltozás folytán - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára kell befizetni, mely fizetési kötelezettség a bíróság határozatának jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé, azaz a másodfokú ítélet meghozatalának

napjától számított 60 napon belül kell a jogerős ítéletben foglalt illetékeket megfizetni. Közleményként fel kell tüntetni: a Fővárosi Ítéltábla megnevezését, a Fővárosi Ítéltábla e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Az ítéltábla figyelmezteti az alperest, hogy ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Budapest, 2023. április 25.

Dr. Németh László s.k.

a tanács elnöke
Dr. Molnár Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó s.k.
bíró